

Synoda o synodálnej povahe Cirkvi

Drahí bratia kňazi.

Súhrnná správa synodálneho zhromaždenia v Ríme nám priniesla vzácne závery a sú pre nás pracovným nástrojom pre ďalšie synodálne kráčanie. K tomuto spoločnému kráčaniu je pozvaná celá Cirkev, teda my všetci. Počas kňazských rekolekcií vo februári, apríli a máji ponúkame reflexie o jednotlivých častiach záverečného dokumentu z Ríma. Cieľom je, aby sme jednak my sami synodálne uvažovali o predložených aktuálnych témach a tiež, aby sme vedeli pomôcť zapojiť sa ďalším veriacim, ktorí sú nám zverení.

Tvár synodálnej Cirkvi

(5. – 16. február 2024)

Doterajšie synodálne kráčanie na rôznych úrovniach prinieslo hodnotnú skúsenosť, že ako Cirkev dokážeme spoločne kráčať, viesť autentický dialóg a vieme aj rozlišovať, čo Duch hovorí svojej Cirkvi. Nasledujúce body sú výsledkom tejto synodálnej metódy a tiež sú predstreté, aby sme tou istou metódou s nimi ďalej pracovali na úrovni našej arcidiecézy, našich farností, aj jednotlivých spoločenstiev. Podstatné je naučiť sa počúvať iné názory bez oponovania a ponúkať svoje názory ako dar a nie ako niečo absolútne isté. Myšlienky, ktoré sa v Ríme ukázali ako najdôležitejšie pre Cirkev sa teraz ponúkajú na ďalšie uvažovanie a na odborné prehĺbenie pastoračného, teologického a kánonického chápania. Tomu sme pozvaní pomôcť aj my, presbyteri tejto lokálnej Cirkvi. Sme akoby na križovatke, kde sa máme zastaviť a lepšie pochopiť, akým smerom sa vydať ďalej.

Celá Cirkev cez synodálne procesy vyjadruje túžbu po Cirkvi, ktorá bude viac spoločenstvom a vzťahmi, ako byrokratickou organizáciou. Výstupy z celého sveta ukazujú, že týmto smerom nás vedie Duch Svätý. Je ťažké to prijať hlavne vtedy, keď nám viac vyhovuje jasný úradnícky štýl a nie sme ochotní ísť do otvorenosti vzťahov, ktoré sú dynamické, často nevyspytateľné, s nutnosťou byť stále na pulze doby a na konkrétnych príbehoch konkrétnych ľudí. Aj preto je Synoda často neprijímaná, lebo ukazuje, ako sme alebo nie sme ochotní ustúpiť zo svojho pohľadu na Cirkev a úprimnejšie hľadať Kristov pohľad na svoju Nevestu. Keďže synoda je jasným vyjadrením dynamickosti Cirkvi, vyžaduje si prekonať odpor k svätému nepokoju, ktorý týmto spôsobom vzbudzuje Duch Svätý, a postupne sa v pokore nanovo učiť synodálnej metóde, teda opravdivému dialógu

a modlitbovému rozlišovaniu. Len tak zažijeme to, čo suchým spôsobom čítame v mnohých dokumentoch, že totiž Cirkev ako spoločenstvo je obrazom Trojice, ktorá je dynamickým spoločenstvom. To nás privádza k výzve naučiť sa počúvať Ducha a čítať znamenia čias a neobmedziť sa v našej kňazskej činnosti len na jednoduché plánovanie aktivít.

V tomto zmysle sme pozvaní pozrieť sa na pestrosť darov a chariziem, ktoré Boh vzbudil v našich farnostiach a spoločenstvách. Cez krst sme začlenení do Kristovho tajomného tela, kde vytvárame jednotu, no každý má svoje špecifické úlohy. Krásne to ukazuje slávenie Eucharistie, kde slávime jednu Eucharistiu v jednom spoločenstve, ale v rozmanitosti úloh, ktoré sa pri slávení priamo prejavia, ale aj v originalite, ktorá sa pri sv. omši posilní a posväť pre ďalšiu službu. Ani krst, ktorý nás do Cirkvi začlenil, nie je individualistická skutočnosť. Preto ani my pokrstení nesmieme byť individualisti v prežívaní viery, ale sme pozvaní sa s ňou deliť a žiť ju spoločne. To učíme katechumenov a je namieste prehodnotiť, či tie isté princípy nanovo neučiť aj v iných pastoračných aktivitách, ako len v príprave na krst. Viera nie je súkromná záležitosť a sme pozvaní ju prežívať spoločne nie len na slávení Eucharistie, ale stále.

Takéto prežívanie viery nás pripodobňuje Kristovmu životu a jeho príkladu. On zameriaval svoje úsilie na chudobných a tých, ktorí boli na okraji sociálnej aj náboženskej spoločnosti. Ak sa tomuto príkladu budeme približovať, pochopíme, že chudobní prosia len o lásku, rešpekt a uznanie a sú rovnako smädní po duchovne ako my všetci. Teda vanutie Ducha Svätého v Cirkvi nás vedie k novému nasmerovaniu našich snažení na chudobných a tých, ktorí sa nám nemajú ako odmeniť a sú mimo kostola na okraji našich farností. Musíme mať stále na pamäti, že sme poslaní k celej farnosti a nie len k tým, ktorí chodia do kostola a k tým, ktorí nám niečo dajú.

A keďže chudobnými nie sú len tí, ktorí majú slabé materiálne zabezpečenie, je potrebné sa zamyslieť aj nad tým či nám dnešný svet rozumie. Súčasná multikultúrna spoločnosť a aj multikultúrna Cirkev nás núti poznať kultúrne aj rodinné zázemie jednotlivých osôb, aby sme im Krista a Radostnú zvesť ponúkli čo najlepšie. Dokonca aj tí, ktorí sa otvorene pýšia príslušnosťou k Cirkvi sú dnes polarizovaní a teda aj voči aktívnym osobám je potrebné mať primeraný a aktuálny jazyk. Ak ho nemáme hrozí nepochopenie a zranenia. Musíme pokorne uznať, že z neprimeranosti jazyka a reakcií sme spôsobili v našej Cirkvi na rôznych úrovniach veľa zranení. Členovia Cirkvi preto z mnohých častí sveta prosia o ochotu uznať chyby a ospravedlniť sa. Iste je táto požiadavka aktuálna aj v našich farnostiach.

Nemálo sa toho stalo aj vo vzťahu s inými kresťanskými cirkvami alebo u nás s gréckokatolíkmi. Zhromaždenie v Ríme poukázalo na to, že práve východné cirkvi majú silnejšiu skúsenosť so synodalitou a v ich rozmanitosti aj s jednotou v mnohotvárnosti. Nie je stále ľahké vnímať ich ako dar, a žiaľ neraz ich vnímame ako konkurenciu. Sme ale pozvaní objaviť dar rozmanitosti Cirkvi aj v tejto oblasti, rovnako ako radosť z rôznosti jednotlivcov a chariziem v našich farnostiach a spoločenstvách.

Na základe týchto myšlienok z Ríma sme pozvaní k odvahe hovoriť a pokore počúvať v autentickom dialógu a k následnému rozlišovaniu. Teraz bezprostredne začnime tým, že sa každý a krátko vyjadrí k ponúknutým otázkam:

1. Ako vyzerá naša pastoračná činnosť? Sme len profesionálni plánovači aktivít, alebo vo farnosti cez modlitbu naozaj rozlišujeme, čo chce Boh pre konkrétnu Cirkev? Ako sa môžeme viac učiť synodálnej metóde - autentickému dialógu a rozlišovaniu?

2. Sme ochotní prijať ako dar rozmanitosť Cirkvi a talenty ostatných? Ako kňazi spolupracujeme s ostatnými veriacimi? Je to širšia spolupráca ako len spolupráca pri liturgii?

3. Všímame si chudobných ako Kristus? Sú v centre nášho kňazského úsilia? Čo môžeme urobiť pre to, aby sme ako veriaci vyšli von z kostolov a prejavili záujem o tých vonku?

4. Rozumejú nám dnes ľudia? Čo vieme spraviť, aby sme viac pochopili osoby, ktoré sú pred nami a lepšie im priblížili Radostnú zvesť? Sme ochotní uznať a ospravedlniť sa za chyby a zranenia, ktoré sme vo farnostiach spôsobili?

5. Vnímame gréckokatolíkov ako konkurenciu? V čom vieme spolupracovať, aby sme neboli symbolom rozdelenia, ale jednoty?

Peter Sykora